

167. *Anthochlamys polygaloides* (Fisch. et C. A. Mey.) Fenzl — Անտոխլամիս կաթնախորային — Антохламис истодовый
$$CRB1\ ab(iii) + 2\ ab(iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Մկզ քննադրություններ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի
հեղբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA

Hedge I. G. 1997. *Anthochlamys*. Flora Iranica, 172: 118–119. Graz.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան
Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգորիս: Կրիստիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հայա-
նի է ընդամենը մեկ ապաշույսացիս 10 քառ. կմ-ից պակաս տարած-
ման և բնակության շրջանների մակերեսով:

Հայաստանի Կարմիր զորքի առաջին հրատարակության մեջ
ընդգրկված էր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Միամյա բույս՝ 15-40 (60) սմ բարձրության, հիմքից ճյուղավորված, կանաչ կամ դեղնավուն (մոխրագույն)–կանաչ, մերկ: Տերևները՝ գծալին կամ օվալ: Մաղկաբույլերը՝ բարակ, հսկայանման, կարճ–մագուռ: Մաղկաբույստի մասերը՝ վարդագույն: Պտուղը՝ կլորավուն, սափակ, թափանցիկ թևով:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Մեղրա ֆլորիստիկական շրջանում, Մեղրի բաղադրի մոտ, Արարս գետի ողողատում: АОО 4 քառ. կմ է, լոկալիզացիա՝ 1: Հայաստանից բացի աճում է Թաիլանդ, Հյուսիսային և Արևմտյան Իրանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Անում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 620–700 մ բարձրությունների վրա, ժամանակավոր խոնավացած ավազաքարային գրունտների վրա: Մուկում է հուլիս–օգոստոս ամիսներին, պաղպարեում՝ օգոստոս–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ:

Պատկանությունը միջոցառումներ: Պատկանություն չի իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ Ազարակ բնավանդի մասնակայքում (Մեղրու շրջան):

Category. Critically endangered species. Only one sub-population is known. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Glabrous, green or yellowish (grayish)-green, branched from the base annual plant, 15-40 (60) cm. Leaves linear or ovale. Inflorescence fine, spiciform, shortly pilose. Perianth segments pink. Fruit rounded, flat, with transparent wing.

Distribution. In Armenia it occurs only in Meghri floristic region, near Meghri town, in Araks river alluvium. AOO is 4 km², the number of locations is 1. Besides Armenia the species grows in Talish, in North and West Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 620–700 meters above sea level, on sandy riverbeds, wetlands. Flowering from July to August, fruiting from August to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: establishment of new specially protected nature area in the surroundings of Agarak settlement, monitoring of the population state.

168. *Beta lomatogona* Fisch. et C. A. Mey. — ճակնդեղ բաժանապարուղ — Свекла раздельноплодная

CR B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Կամիլյա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հայտնի են ընդամենը երկու փոքր պոպուլյացիաներ: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ–ից պակաս է: Արեալը խիստ մասնատված է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 3 կարգավիճակով՝ կրճատվող տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա խոտաբույս՝ 40–50 սմ բարձրության, սնույր, փայտացած, ճիարտամման արմատով: Մտղիկները՝ միաձողված կծիկներով, երկար, տերևագույրի հասկաման ծաղկաբույլերով: Մտղիապատի մասերը՝ կանաչ, լայն սպիտակ–թալանրային, զազաբում՝ անհավասար–ատամնավոր եզրով: Պտույները՝ հնգանիսա:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է Շիրակի (Չարնջա) և Երևանի (Երևանի շրջակայք) ֆլորիստիկական շրջաններում: AOO 8 քառ. կմ է, լոկալիտները՝ 2, որոնց միջև հեռավորությունը 80 կմ է: Հայաստանից բացի, աճում է Թուրքիայում, Թուրքիայում և Հյուսիս–արևմտյան Իրանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին և միջին լեռնային գոտիներում, ծ. մ. 850–1500 մ բարձրությունների վրա, քարքարոտ, կտվոտ լանջերին, աղակալված տեղերում, տափաստանում և կիսաառանպատում: Մտղիկում է հունիս–հուլիս ամիսներին, պտույններում՝ հուլիսի վերջից–սեպտեմբեր: Կուլտուրական ճակնդեղի վայրի ազգակիցն է:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանդիսների համար հողերի յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության չի իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ պոպուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը ճշտելու և նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. Two small sub-populations are known, the area of distribution is severely fragmented. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia as Category 3: Reducing species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb, 40–50 cm. Root firm, lignose, fusiform. Flowers not coalescing into glomerules, in long spiciform inflorescence. Perianth segments green, with wide, white, scarious, irregular dentate at apex margin. Fruits 5–edged.

Distribution. In Armenia it occurs in Shirak (Zarndja) and Yerevan (surroundings of Yerevan) floristic regions. AOO is 8 km², the number of locations is 2, the distance between which is 80 km. Besides Armenia the species grows in Talish, Turkey and North–West Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower and middle mountain belts, at the altitudes of 850–1500 meters above sea level, on stony and clay slopes, in saline areas, in the steppes and semi-deserts. Flowering from June to July, fruiting from the end of July to September. It is wild relative of cultivated beetroot.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development for arable purposes.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: survey on population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the state of the population.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Красная книга Армянской ССР, 1990: 94. Ереван.

Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род Beta.
Флора Армении, 2: 291. Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

169. *Beta macrorhiza* Stev. — Ճակնդեղ խոշորարմար — Свекла крупнокорневая

VU* B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Կարեգործիչ: Խոցելի տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է: Նկատի ունենալով, որ տեսակի հիմնական արեալը գտնվում է Հայաստանի սահմաններից դուրս և մեկ պոպուլյացիան աճում է «Սևան» ազգային պարկի տարածքում, սպառնալիքի կատեգորիան նվազեցվել է մինչև VU:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 3 կարգավիճակով՝ կրճատվող տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա խոտաբույս՝ 30–60 (80) սմ բարձրությամբ, ուղիղ կամ պտուկած ցողունով և հաստ իլիկանման, ներսում կարմիր արմատով: Ծաղկակից տերևները՝ լայն–ձվաձև, ծաղիկները գերազանցող: Ծաղկաբույլը՝ երկարացած, հասկանման:

Տարածում: Աճում է Դարեղեգիայի (Եղեգիս գետի կիրճ) և Սևանի (Արեգունի լեռնաշղթա) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 410 քառ. կմ է, AOO՝ 16 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 3: Հայաստանից բացի, աճում է Դաղստանում, Արևելյան Անդրկովկասում, Անատոլիայում և Իրանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է միջին և վերին լեռնային գոտիներում, ծ. մ. 1600–2200 մ բարձրությունների վրա, չոր քարաբառ լանջերին, սափաստանում, մարգագետնատափաստանում, լճերի սկզբում ափերին: Ծաղկում է հունիս–հուլիս ամիսներին, պտղաբերում՝ հուլիս–սեպտեմբերին: Կուլտուրական ճակնդեղի վայրի ազգակիցն է:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ յեզրադաշտաճի՝ գյուղատնտեսական հանդակների համար հողերի յուրացման և ինտենսիվ արածեցման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Մեկ պոպուլյացիա պահպանվում է «Սևան» ազգային պարկի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Vulnerable species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km². Taking into consideration that the main area of distribution of the species is situated beyond the borders of Armenia and one sub–population grows in the area of “Sevan” National Park, the category of threat has been downgraded to VU.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 3: Reducing species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb, 30–60 cm. Stem erect or procumbent. Root thick, fusiform, inside red. Bracts broadly ovate, exceeding the flowers. Inflorescence elongated, spiciform.

Distribution. It grows in Darelegis (Yehegis river gorge) and Sevan (Areguni mountain range) floristic regions. EOO is 410 km², AOO is 16 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species grows in Dagestan, East Transcaucasia, Anatolia and Iran.

Ecological, biological and phytocenological peculiarities. Grows in middle and upper mountain belts, at the altitudes of 1600–2200 meters above sea level, on dry stony slopes, in the steppes and meadow–steppes, on sandy banks of the lakes. Flowering in June–July, fruiting from July to September. It is wild relative of cultivated beetroot.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development for arable purposes, intensive grazing.

Conservation actions. One sub–population grows in the area of “Sevan” National Park. Necessary: monitoring of the state of the population.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род Beta.
Флора Армении, 2: 291. Ереван.

Վազմով Ժ. Ա. Հակոբյան
Compiler Zh. A. Hakobyan

170. *Bienertia cycloptera* Bunge — Բիեներցիա շուրջաթև — Биенерция окружнокрылая

CRB 1 ab(i,ii,iii) + 2 ab(i,ii,iii)

© Կամիլյա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանները կրճատվել են Արարատյան հարավայրում աղակալված տարածքների յուրացման հետևանքով:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ բնագրված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

Բնոցրված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Միամյա, սուկուլենտ, մերկ, բաց-կանաչ բույս 15–40 սմ բարձրության: Տերևները՝ զլամածև, բութ, աղեղնաձև կորացած, ելմրով ցողունի հետ սերտաձև: Ծաղիկները՝ երկսեռ և վարսակալ: Պատվերները՝ ափսեանման, ամբողջ շրջագծով փափուկ, բևեռման, ծաղկալատի միածուլված մասերից առաջացող եզրաշերտով:

Տարածում: Հանդիպում է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Արարատ, Երասխ, Մասիս, Երասխահուն): EOO 180 քառ. կմ է, AOO՝ 28 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 3: Հայաստանից բացի, աճում է Նախիջևանում, Արևելյան Անդրկովկասում, Եվրոպայի հարավում, Արևելյան Անատոլիայում, Հարավարևմտյան և Կենտրոնական Ասիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնիկ լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–1000 մ բարձրությունների վրա, փոքրիկ և խոնավ աղուտներում: Ծաղկում է հուլիս–սեպտեմբեր ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ ոռոգման, հողերի աղակալման, գյուղատնտեսական հանդակների համար հողերի յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Որդան կարմիր» արգելավայրում և գյուղատնտեսության նախարարության հողագիտության ինստիտուտի ստացիոնարի տարածքում: Անհրաժեշտ է կազմակերպել հետազոտական աշխատանքներ նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ փոքրիկ աղուտների ֆիտոցենոզները պահպանելու նպատակով:

Category. Critically endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy have declined as a result of amelioration of saline areas of the Ararat Plain.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Succulent, glabrous, light green annual plant, 15–40 cm. Leaves cylindrical, obtuse, curved, at base coadnate with stem. Flowers hermaphrodite and pistillate. Fruits scutellate, with soft alate margin, formed oncoalescent perianth segments.

Distribution. It occurs only in Yerevan floristic region (Ararat, Yeraskh, Masis, Yeraskhahun). EOO is 180 km², AOO is 28 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species grows in Nakhichevan, East Transcaucasia, in the south of Europe, East Anatolia, Central and South-West Asia.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–1000 meters above sea level, in melloes and wet solonchaks (saline bodies). Flowering from July to September, fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by irrigation, desalinization, land development for agricultural purposes.

Conservation actions. One of the populations grows in the area of “Vordan Karmir” Reservation and in the stationary plot of the Institute of Soil Science of the Ministry of agriculture. Necessary: monitoring of the population state, search of new habitats, establishment of new specially protected nature area for the conservation of solonchaks.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Красная книга Армянской ССР. 1989: 95. Ереван.

Тахтаджян А. Л., Мулукджанян Я. И. 1956. Род *Bienertia*.
Флора Армении, 2: 332–333. Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

171. *Halanthium kulpanum* (K. Koch) Bunge. — Աղածաղիկ կուլպական — Соляноцветник кульпеский

EN B 1 ab(i,ii,iii) + 2 ab(i,ii,iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Կարեգործիչ: Վտանգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Միամյա մսալի բույս՝ 10–30 սմ բարձրությամբ, հերթադիր ընձյուղներով և տերևներով: Ճաղկապատի մասերը՝ 6 մմ երկարությամբ, թաղանթալի, վերևում՝ 2–3 առամներով: Առէջները՝ մանր, 1,2–2,2 մմ տրամագծով, կորավուն կամ լայն–ձվածև, պրկալականման հավելումներով: Պտղի ժամանակ ծաղկապատի երկու արտաքին մասերի վրա. կեսից ներքև. առաջանում են ժողինետալի, 0,7–1,2 մմ երկարությամբ, կրեմագույնադեղին, ամուր, բևեռման երատներ:

Տարածում: Հանդիպում է Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում, Արարատի, Արմավիրի և Կոտայքի մարզերում: EOO 530 քառ. կմ է, AOO՝ 24 քառ. կմ, թվայինները՝ 3: Հայաստանից բացի, աճում է Դաղստանում, Նախիջևանում, Արևելյան Անդրկովկասում, Հյուսիսարևելյան Անատոլիայում և Հյուսիսային Իրանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–1300 մ բարձրությունների վրա, թեթև քարակների, երաբայական դարաշրջանի գիպսակիր կավերի վրա: Ճաղկում է մայիսի վերջից մինչև հուլիսի վերջը, պտղաբերում՝ հուլիսից–սեպտեմբեր:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ ապրածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ քաղաքների ընդարձակման և գյուղատնտեսական հանդակների համար հողերի յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Էրեբունի» պետական արգելոցի տարածքում: Ամենաթեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Fleishy annual plant, 10–30 cm. Leaves and shoots alternate. Perianth segments 6 mm long, scarious, 2–3–dentate at apex. Stamens with small, 1,2–2,2 mm in diameter, rounded or broadly ovate vesicular appendages. In fruits slightly below the middle of 2 external perianth segments with hard rudimental cream–yellow wing 0,7–1,2 mm long.

Distribution. It occurs in Yerevan floristic region, in Ararat, Armavir and Kotayk regions. EOO is 530 km², AOO is 24 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species grows in Dagestan, Nakhichevan, East Transcaucasia, North–East Anatolia and North Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–1300 meters above sea level, on gypsaceous clays of the Tertiary Period. Flowering from the end of May to the end of July, fruiting from July to September.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by the expansion of the cities and land development for agricultural purposes.

Conservation actions. One of the populations grows in the area of “Erebuni” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Акопян Ж. А. 1980. О видах рода *Halanthium* C. Koch (Chenopodiaceae) в Армении. Бот. журн. (Ленинград), 65, 5: 685–690.

Красная книга Армянской ССР. 1989: с. 95. Ереван.

Тахтаджян А. Л., Мулкиджян Я. И. Род *Halanthium*.

Флора Армении, 2: 388, Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

172. *Halocnemum strobilaceum* (Pall.) M.Bieb. — Սարսազան կոնաձև — Сарсазан пшшковатый

ENB 1 ab(i,ii,iii) + 2 ab(i,ii,iii)

© Կամիլյա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араратской равнины Армении. Мат. между. научно-практич. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири". Хабаровск: 3–5.
Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Halocnemum*. Флора Армении, 2: 321–322. Ереван.
Тахтаджян А. Л., Федоров А. А. 1972. Род *Halocnemum*. Флора Еревана. Ленинград. 394.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վառանգված տեսակ է: Հայանի է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Սուկուլենտ կիսաթուփ՝ 15–70 սմ բարձրությամբ, հսկայիվ փռված և արմատակալվող ընձյուղներով: Միանյա ընձյուղները՝ մոխրականաչ, հատվածավոր, երիկամաձև: Հասկերը կարճ–գլանաձև, ճառագայի: Ծաղկապատը՝ 3՝ հիմքում միաձուլված մասերով, ստեղծ է:

Տարածում: Աճում է Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Արագածի, Մարգարա, Երասխանում, Էջմիածին, Երասխ): EOO 250 քառ. կմ է, AOO՝ 12 քառ. կմ, բնակչությունները՝ 2: Հայաստանից բացի, տարածված է Արևելյան Նախակովկասում, Արևելյան Կովկասում, Արևելյան Անդրկովկասում, Նախիջևանում, Եվրասիայի հարավում, Անատոլիայում, Իրանում, Կենտրոնական Ասիայում և Հյուսիսային Աֆրիկայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնիկ լեռնային գոտում, ծ. մ. 850–900 մ բարձրությունների վրա, ուժեղ աղակալված փորվաշ կամ խոնավ աղբյուրներում: Ծաղկում է հուլիս–օգոստոս ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին: Հաճախ առաջացնում է մարբր խմբավորումներ:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ ղեկավարվող՝ ոռոգման, հողերի աղակալման և գյուղատնտեսական հանդակների համար դրանց յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մի փոքր մասը աճում է Արմավիրի մարզի Երասխանում գյուղի շրջակայքում, գյուղատնտեսության մախարարության հողագիտության ինստիտուտի ստացիոնարի տարածքում և «Որլան կարմիր» արգելավայրի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. It grows only in Yerevan floristic region. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Succulent semishrub, 15–70 cm, with opposite, procumbent and rooting shoots. Forms tumules with numerous prostrate branches. Annual shoots grayish–green, articulate, bud–shaped. Spikelets shortly cylindrical, sessile. Perianth of 3 coalite at base segments. Stamen 1.

Distribution. It occurs in Yerevan floristic region (Arzap, Markara, Yeraskhahun, Echmiadzin, Yeraskh). EOO is 250 km², AOO is 12 km². The number of locations is 2. Besides Armenia the species is distributed in East Ciscaucasia, East Caucasus, East Transcaucasia, Nakhichevan, south of Europe, Anatolia, Iran, Central Asia and North Africa.

Ecological, biological and phytocenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 850–900 meters above sea level, in wet and mellow solonchaks. Flowering from July to August, fruiting from September to October. The species often forms pure communities.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by irrigation, land desalinization and their development for agricultural purposes.

Conservation actions. One of the populations grows in the surroundings of Yeraskhahun village in Armavir region, in the stationary plot of the Institute of Soil Science of the Ministry of agriculture and in the area of "Yordan Karmir" Reservation. Necessary: monitoring of the population state.

173. *Halostachys belangeriana* (Moq.) Botsch. — Աղահասկիկ Բելանժեի — *Соляноколосник Беланже*

EN B 1 ab(i,ii,iii) + 2 ab(i,ii,iii)

© Կամիլյա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Կարեգործիչ: Վասնզված տեսակ է: Հայտնի է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Սուկուլենա, կարճ բնիկով, ուղիղ կանգնած բույս՝ 100–150 (200) սմ բարձրությամբ: Բնձյուղները՝ հակադիր, մատուցող, անդամների բաժանված, երիասաղյուները՝ մեծամասամբ գորտնուկավոր: Տերևները՝ թեփաման, զույգ–զույգ սերտաճած: Հասկերը ուղիղ, հարվածավոր ռախկներով: Մաղկապատը՝ 3, երկարություն 3/4 չափով միաձուլված մասերով, սառն՝ 1:

Տարածում: Հանդիպում է Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Արազի, Արագյուր, Երասխա, Երասխ): EOO 350 քառ. կմ է, AOO՝ 18 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 3: Հայաստանից բացի աճում է Արևելյան Նախակովկասում, Արևելյան Կովկասում, Կենտրոնական և Արևելյան Անդրկովկասում, Նախիջևանում, Անատոլիայում, Իրանում, Պակիստանում, Միջին և Կենտրոնական Ասիայում, Չինաստանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–900 մ բարձրությունների վրա, ուժեղ աղակալված հողերի վրա, փոքրիկ կամ չոր աղուտներում: Մաղկում է հողիս–օգտառու ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, անելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ ոռոգման, հողերի աղակալման և գյուղատնտեսական հանդակների համար դրանց յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պապուլյացիայի մի փոքր մասը աճում է Արմավիրի մարզի Երասխա գյուղի շրջակայքում, գյուղատնտեսության նախարարության հողագիտության ինստիտուտի սուսցինարի տարածքում և «Որդան կարմիր» արգելավայրի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պապուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. It occurs only in Yerevan floristic region. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Succulent, erect shrub with short trunk, 100–150 (200) cm. Shoots opposite, succulent, articulate; young ones mainly verrucose. Leaves squamiform, coadnate in pairs. Spikelets erect, on articulate peduncles. Perianth with 3 coalite to 7 segments. Stamen 1.

Distribution. It grows only in Yerevan floristic region (Arazap, Markara, Yeraskhahun, Yeraskh). EOO is 350 km², AOO is 18 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species is distributed in East Ciscaucasia, East Caucasus, Central and East Transcaucasia, Nakhichevan, Anatolia, Iran, Pakistan, Central and Middle Asia, China.

Ecological, biological and phytocenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–900 meters above sea level, in mellow or dry solonchaks. Flowering from July to August, fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by irrigation, land desalinization, and their development for agricultural purposes.

Conservation actions. One of the sub-populations grows in the surroundings of Yeraskhahun village in Armavir region, in the stationary plot of Soil Science Institute of the Ministry of agriculture and in the area of “Vordan Karmir” Reservation. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араатской равнины Армении. Мат. между. научно–практич. конф. “Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири”, Хабаровск: 3–5.

Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Halostachys*. Флора Армении, 2: 314–321. Ереван.

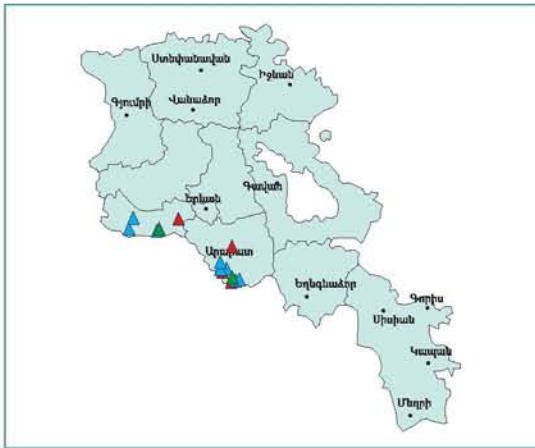
Тахтаджян А. Л., Федоров Ан. А. 1972. Род *Halostachys*. Флора Еревана, Ленинград. 394

Վազմով՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

174. *Kalidium caspicum* (L.) Ungern-Sternb. — Կալախոփ կասպիական — *Потамник каспийский*

EN B 1 ab(i,ii,iii) + 2 ab(i,ii,iii)

© Կամիլլա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.
Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араратской равнины Армении. Мат. между. научно-практич. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири", Хабаровск: 3–5.
Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Kalidium*. Флора Армении, 2: 329. Ереван.

Тахтаджян А. Л., Федоров Ан. А. 1972. Род *Kalidium*. Флора Еревана. Ленинград. 394.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վասնզված տեսակ է: Հայտնի է միայն Երևանի ֆորիստիկական շրջանում: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Կոճղարմատավոր կիսաբույս՝ 15–75 սմ բարձրությամբ, մոխրականաչ, հերթադիր, հատվածավոր ընձույղներով: Տերևները՝ սուր, մաշի բմբիկների ձևով, հերթադիր, ներքև սահող, ցողունագիրկ: Հասկիկները 5–10 մմ երկարությամբ, հիմնականում նստադիր, զագրքնային: Մողկապատը՝ 4 բարձր սերտաճած մասերով, 2 առէջներով:

Տարածում: Հանդիպում է Երևանի ֆորիստիկական շրջանում (Արազափ, Մարգարա, Երասխահուն, Էջմիածին, Երասխ): EOO 800 քառ. կմ է, AOO՝ 48 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 4: Հայաստանից բացի տարածված է Արևելյան Նախակովկասում, Արևելյան Կովկասում, Արևելյան Անդրկովկասում, Նախիջևանում, Արևելյան Անատոլիայում, Իրանում, Աֆղանստանում, Թուրքմենստանում, Մոնղոլիայում, Ջուզգարիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոգենետիկական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–900 մ բարձրությունների վրա, փոքրիշ աղուտներում: Մողկում է հողիս–օգոստոս ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ ռոտզման, հողերի աղադրկման և գյուղատնտեսական հանդակների համար դրանց յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պաշարյացիայի մի փոքր մասը աճում է Արմավիրի մարզի Երասխահուն գյուղի շրջակայքում, գյուղատնտեսության միջնադարյան հողագիտության ինստիտուտի ստացիանայի տարածքում և «Ուրյան կարմիր» արգելավայրի տարածքում: Ամիսաձեռն է իրականացնել պաշարյացիայի փնտրի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. It occurs only in Yerevan floristic region. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Rhizomatous semishrub, 15–75 cm. Shoots grayish-green, alternate, articulate. Leaves fleshy, sharply-tubercliform, alternate, decurrent, amplexicaul. Spikelets 5–10 mm long, usually sessile, terminal. Perianth with 4 coalite segments. Stamens 2.

Distribution. It grows in Yerevan floristic region (Arzap, Markara, Yeraskhahun, Echmiadzin, Yeraskh). EOO is 800 km², AOO is 48 km². The number of locations is 4. Besides Armenia the species is distributed in East Ciscaucasia, East Caucasus, East Transcaucasia, Nakhichevan, East Anatolia, Iran, Afghanistan, Turkmenia, Mongolia, Dzhungaria.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower altitude mountain belt, at the altitudes of 800–900 meters above sea level, in mellow solonchaks. Flowering from July to August, fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by irrigation, land desalinization, and their development for agricultural purposes.

Conservation actions. One of the populations grows in the surroundings of Yeraskhahun village in Armavir region, in the stationary plot of Soil Science Institute of the Ministry of agriculture and in the area of "Yordan Karmir" Reservation. Necessary: monitoring of the population state.

175. *Microcnemum coralloides* (Loscos et Pardo) Font-Quer — Միկրոկնեմում մարգանանան — Мелкочехольник коралловый

EN B 1 ab(iii,iv) + 2 ab(iii,iv)

© sciart.karaelmas.edu.tr

Կարեգորիա: Վտանգված տեսակ է: Հայտնի է ընդամենը մեկ պոպուլյացիա: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման անմիջական սպառնալիքի ենթակա:

Ընդգրկված է Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 2-ում:

CITES-ի կոնվենցիայի հավելվածում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Մյուսյա խոտաբույս՝ 5–10 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ ռեդուցված, քեթևակի ցողունագիծով, բթացած: Ծաղիկները՝ շատ մանր, բարակ թաղանթային ծաղկապատով, հասկանման ծաղկաբույլերում՝ 1–3 սմ երկարությամբ: Ծաղկակից տերևները՝ ցողունայիններին նման, հիմքում՝ 2–3 ծաղիկներով: Առէջը՝ 1: Սերմերը սև, կիսակլոր:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Երևանի ֆորիստիկական շրջանում (Արարատ բանավանի, Մասիսի և Բուրաստանի շրջակայքում): EOO 220 քառ. կմ, AOO՝ 20 քառ. կմ: Լակավիտետները՝ 3: Տեսակի ընդհանուր արեալը շատ դիզյունկալի է: Հայաստանից բացի հանդիպում է Իսպանիայում և Անատոլիայում (Կոնյա)։

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնիկ լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–850 մ բարձրությունների վրա, աղակալված ճահիճներում և սղոտներում: Ծաղկում է մայիս–հունիս ամիսներին, պտղաբերում՝ հունիսին–հուլիսին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ կապված հանդակների ընդարձակման, ճահիճների չորացման, արածեցման, բուսականության այրման հետ, ընդհանուր արեալի մեծ ընդհատվածություն:

Պահպանության միջոցառումներ: Արարատի աղակալված ճահիճը ներկայումս առանձնացված է որպես բնության հուշարձան, սակայն պահպանության իրական գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. Only one sub-population is known. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is included in the Annex 2 of the Bern Convention.

The species is not included in the Annexes of CITES.

Description. Annual plant, 5–10 cm. Leaves reduced, slightly amplexicaul, obtusate. Flowers very small, with thin membranous perianth, in spike-shaped inflorescence 1–3 cm long. Bracts similar to cauline leaves, with 2–3 flowers in their axils. Stamen 1. Seeds black, semicircular.

Distribution. In Armenia it occurs only in Yerevan floristic region (in the surroundings of Ararat town, in the neighborhoods of Masis and Burastan). EOO is 220 km², AOO is 20 km². The number of locations is 3. The general area of distribution is fragmented. Besides Armenia it occurs in Spain and Anatolia (Konya).

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–850 meters above sea level, in salt marshes and solonchaks. Flowering from May to June, fruiting from June to July.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by the expansion of arable lands, grazing, vegetation burning, fragmentation of the main area of distribution.

Conservation actions. The salt marshes of the Ararat plain are now distinguished as nature monument. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Бочанцев В. П., Барсегян А. М. 1972. *Microcnemum* Ung.-Sternb. – новый род флоры СССР. Бот. журн. (Ленинград), 57, 5.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 96–97. Ереван.

Մագմոդ Գ. Մ. Ֆայվուշ

Compiler G. M. Fayvush

176. *Salsola aucheri* (Moq.) Bunge ex Iljin — Օշան Օշնի — Солянка Оме

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Арабатской равнины Армении. Мат. межд. научно-практ. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири", Хабаровск: 3–5.

Тахтаджян А. Л., Федоров Ан.А. 1972. *Salsola*. Флора Еревана, 394, Ленинград.

Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Salsola*. Флора Армении, 2: 354, Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վասնզված տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Կիսաթուփ՝ 20–40 սմ բարձրությամբ, կարճ փայտացած ճյուղերով և ճյուղավորված կոտորատվալ միամյա ընձյուղներով: Ցողունները և տերևները՝ ծածկված ուղիղ կարճ առնչման մազիկներով: Տերևները՝ 20–25 մմ երկարությամբ, կիսագլանիկանման: Ծաղկապսակի մասերը՝ 6 մմ երկարությամբ, քաղամբային, նշտարած, վերևում՝ սրացած, պտղի ժամանակ սևավուն–ծիրանագույն քերթով:

Տարածում: Հանդիպում է միայն Երևանի ֆորքստիկական շրջանում (Արևշատ, Զովաշեն, Վեդի, Շահումյան, Երասխ, Երակի լեռնաշղթա): EOO 320 քառ. կմ է, AOO՝ 32 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 3: Հայաստանից բացի աճում է Նախիջևանում, Հյուսիսային Իրանում, Թուրքմենստանում և Աֆղանստանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–1200 մ բարձրությունների վրա, քարքարոտ, գիպսակիր, կավային և չոր աղակալված լանջերին, կիսաանապատում: Ծաղկում է հուլիս–սեպտեմբեր ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանրակների համար հողերի յուրացման, բնակավայրերի տարածքների ընդարձակման և ենթակառուցվածքի զարգացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ Երակի լեռնաշղթայի վրա:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Semishrub, with short lignose branches and fragile branched annual shoots, 20–40 cm. Stems and leaves covered with straight, short, adpressed hairs. Leaves 20–25 mm long, semicylindrical. Perianth segments 6 mm long, scarious, lanceolate, acuminate, at fruits with blackish–purple wings.

Distribution. In Armenia it occurs only in Yerevan floristic region (Arevshat, Zovashen, Vedi, Shahumyan, Yeraskh, Yerakh mountain range). EOO is 320 km², AOO is 32 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species is grows in Nakhichevan, North Iran, Turkmenia and Afghanistan.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–1200 meters above sea level, on dry stony and saline slopes consisted of gypsum and clay, in the semi–desert. Flowering from July to September, fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development for agricultural purposes, expansion of the settlements and development of infrastructure.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state, establishment of specially protected nature area in Yerakh mountain range.

177. *Salsola soda* L. — Օշան սողակիր — Солянка содоносная

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Էրիկ Դրոն
© Erick Drone

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.
Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араратской равнины Армении. Мат. межд. научно-практ. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири", Хабаровск: 3–5.
Тахтаджян А. Л., Федоров Ан. А. 1972. Род *Salsola*. Флора Еревана: 94, Ленинград.
Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Salsola*. Флора Армении, 2: 342, Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան
Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վասնզված առևակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Միամյա, սուկուլենտ, մերկ բույս՝ 10–70 սմ բարձրությամբ: Ծաղիկները՝ ծաղկաբույլերում հեռացած, միայնակ կամ 3–սկան: Ծաղկակիցները՝ 12–15 մմ երկարությամբ, վերևում՝ կոճիկանման խզանով, լայն-ձվաձև հիմքով: Պտուղները՝ 3–6 մմ տրամագծով, բաժականման, կարծես թե հատված զագաթով:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Երասխաում, Երասխ): EOO 150 քառ. կմ է, AOO՝ 20 քառ. կմ, յուկալիտները՝ 2: Հայաստանից բացի, տարածված է Նախակովկասում, Դաղստանում, Արևելյան Անդրկովկասում, Կենտրոնական և Հարավային Եվրոպայում, Փոքր և Արևելյան Ասիայում, Հյուսիսային Աֆրիկայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 700–800 մ բարձրությունների վրա, աղակալված հողերի վրա, առավելապես խոնավ աղուտներում: Ծաղկում է հունիսից մինչև օգոստոս (սեպտեմբեր), պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–հոկտեմբերին:

Մահմանափակող գործոններ: Մահմանափակ առարձման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանրակների համար հողերի յուրացման և էկոլոգիական պայմանների փոփոխության (գյուղատային ջրերի իջեցում, հողերի լվացում, առգում) հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանություն չի իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ պոպուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը ճշտելու և նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, սակզել նոր ԲՀՊՏ Արարատյան դաշտավայրի աղուտներում:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Glabrous succulent annual plant, 10–70 cm. Flowers in remote inflorescence, by 1 or 3. Bracts 12–15 mm long, with cartilaginate bristles, broadly ovate. Fruits 3–6 mm in diameter, caucer-shaped, truncate at apex.

Distribution. In Armenia it occurs only in Yerevan floristic region (Yeraskhahun, Yeraskh). EOO is 150 km², AOO is 20 km². The number of locations is 2. Besides Armenia the species is grows in Ciscaucasia, Dagestan, East Transcaucasia, Central and South Europe, East Asia, Asia Minor, North Africa.

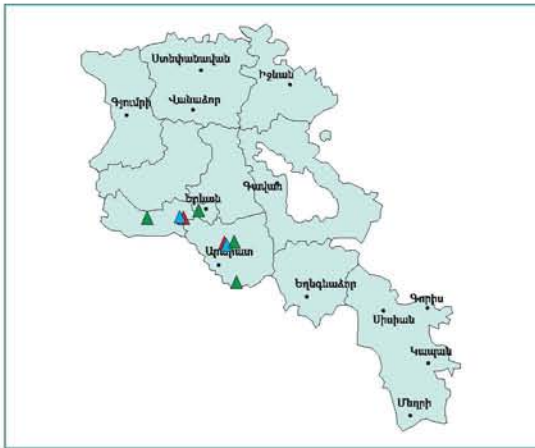
Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 700–800 meters above sea level, on wet solonchaks. Flowering from June to August (September), fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development for agricultural purposes and change of ecological conditions (decline in ground water level, soil washing out and irrigation).

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: Necessary: survey on population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the state of the population, establishment of specially protected nature area in the solonchaks of the Ararat Valley.

178. *Salsola tamamschjanae* Iljin — Օշան Թամամշյանի — Солянка Тамамшян

EN B 1 ab(iv) + 2 ab(iv)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.
Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араратской равнины Армении. Мат. межд. научно-практ. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири", Хабаровск: 3–5.
Тахтаджян А. Л., Федоров Ан. А. 1972. *Salsola*. Флора Еревана, 394, Ленинград.
Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Salsola*. Флора Армении, 2: 354, Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան
Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վտանգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Միամյա, հիմքից ճյուղավորված բույս՝ բաց կանաչ, սպիտակավուն ակոսավոր ցողուններով: Տերևները՝ բերանման–գծային, մերկ, վշտա: Ճաղկապատի մասերը՝ 2,8–3,8 մմ երկարության, նշաարածե, գագաթում՝ սուր, պտղի ժամանակ՝ մեծ, բաց դարչնագույն, թաղանթային թևերով, պարզաբջիղ դուրս ցցված մուգ ջղերով: Մերմը 3 մմ արամագծով:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Արմավիր, Գոռավան, Երասխ, Երևան, Զվարթնոց): EOO 190 քառ. կմ է, AOO՝ 24 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 5: Հայաստանից բացի աճում է Նախիջևանում (Օրդուբադ, Ջուլֆա) և Արևմտյան Իրանում (Ուրմիա լճի ավազան):

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 700–1000 մ բարձրությունների վրա, անապատում և կիսաանապատում, ավազային հողերի վրա, երբորդական դարաշրջանի գիսակիր կարմիր կավերի վրա: Ճաղկում է հուլիս–սեպտեմբեր ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր–նոյեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանդակների համար ավազային հողերի յուրացման, ինչպես նաև որպես շինարարական նյութ ավազների դուրս հանելու հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոցի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence is less than 5000 km², and the area of occupancy is less than 500 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Annual, branched from the base plant. Stems light green, whitish–sulcate. Leaves filiform–linear, glabrous, spiny. Perianth segments 2,8–3,8 mm long, lanceolate, acute, at fruits with large, light brown, scarious wing with distinct dark veins. Seed 3 mm in diam.

Distribution. In Armenia it occurs only in Yerevan floristic region (Armavir, Goravan, Yeraskh, Yerevan, Zvartnots). EOO is 190 km², AOO is 24 km². The number of locations is 5. Besides Armenia the species grows in Nakhichevan (Ordubad, Julfa) and West Iran (Lake Urmia basin)

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 700–1000 meters above sea level, in the deserts and semi–deserts, on sandy soil, on red gypsaceous clays of the Tertiary period. Flowering from July to September, fruiting from September to November.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by sandy soil development for arable lands, as well as sand excavation as building material.

Conservation actions. One of the populations is situated in the area of “Khosrov Forest” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

179. *Salsola tomentosa* (Moq.) Spach — Օշան թաղիրային — Солянка войлочная

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
 © Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.
 Акопян Ж. А. 2007. О редких и исчезающих видах маревых (Chenopodiaceae) Араратской равнины Армении. Мат. между. научно-практ. конф. "Охрана и научные исследования на особо охраняемых природных территориях Дальнего Востока и Сибири", Хабаровск: 3–5.
 Тахтаджян А. Л., Федоров Ан. А. 1972. Род *Salsola*. Флора Еревана: 94, Ленинград.
 Тахтаджян А. Л., Мулкиджанян Я. И. 1956. Род *Salsola*. Флора Армении, 2: 354, Ереван.

Մագնող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան
 Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարեգործիչ: Վտանգված տեսակ է Հայաստանում: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս է: Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Մոխրագույն կիսաբույս՝ 10–30 սմ բարձրությամբ, պտուկած կամ վեր բարձրացող ընձյուղներով: Յողունները և տերևները՝ ծածկված կիսաստռնայով, խորքորոտող կամ ճյուղավորված մազիկներով: Տերևները՝ 5–10 մմ երկարությամբ, կիսագլանիկանման: Ծաղկապատի մասերը՝ 2,4–2,7 մմ երկարությամբ, նշտարած, դեղնավուն, քաղանքային, վերևում՝ սրացած, պտղի ժամանակ՝ սևավուն-ծիրանագույն թևերով:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Արմավիր, Արևշատ, Զովաշեն, Գառնի, Երախ, Վեդի, Շահումյան): EOO 320 քառ. կմ է, AOO՝ 32 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 3: Հայաստանից բացի, աճում է Նախիջևանում, Հյուսիսային Իրանում, Թուրքմենստանում և Աֆղանստանում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնալի լեռնային գոտում, ծ. մ. 800–1200 մ բարձրությունների վրա, քարքարոտ զիպսակիր, կավային լանջերին, կիսասնապատում: Ծաղկում է հուլիս-սեպտեմբեր ամիսներին, պտղաբերում՝ սեպտեմբեր-հոկտեմբերին:

Մանրամասնագրող գործոններ: Մանրամասնակ առարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանդակների համար հողերի յուրացման, բնակավայրերի տարածքների ընդլայնման և ենթակառուցվածքի զարգացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանություն չի իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պապուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ Երախի լեռնաշղթայի վրա:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Greyish semishrub, 10–30 cm, with decumbent and ascending short shoots. Stems and leaves covered with semiadpressed, scabrous or branched hairs. Leaves 5–10 cm long, semicylindrical. Perianth segments 2,4–2,7 mm long, lanceolate, yellowish-grey, scarious, lanceolate, acuminate, at fruits with blackish-purple wings.

Distribution. In Armenia it occurs only in Yerevan floristic region (Armavir, Arevshat, Garni, Zovashen, Yerakh, Vedi, Shahumyan). EOO is 320 km², AOO is 32 km². The number of locations is 3. Besides Armenia the species grows in Nakhichevan, North Iran, Turkmenia and Afghanistan.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 800–1200 meters above sea level, on stony and gypsaceous clay slopes, in the semi-deserts. Flowering from July to September, fruiting from September to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by expansion of arable lands, expansion of the settlements and development of infrastructures.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state, establishment of specially protected nature area on Yerakh mountain range.